

В І Д Г У К

офіційного опонента **ПРИМИ РАЇСИ МИКОЛАЇВНИ,**

доктора педагогічних наук, професора

про дисертацію **ЛІ ЧЖУХУА**

«Формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Актуальність проблеми, науково-педагогічному осмисленню якої присвячене дослідження Лі Чжухуа, безумовно, є незаперечною кризь призму модернізації системи професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, посилення уваги до стандартів якості вищої освіти, реалізації культуротворчих функцій у формуванні духовно багатой і самодостатньої особистості. Особливої значущості ця проблема набуває в умовах динамічних змін у соціальному довіллі, у площині підготовки висококваліфікованих професіоналів, здатних до самореалізації та функціювання в нових соціально-економічних умовах, які поєднують в собі високий рівень освіченості, професіоналізму, культури, і зокрема вчителя, готового до професійної діяльності, діалогу з учнем як «діалогу культур», що актуалізує роль вищої педагогічної освіти, а в її структурі – методичної підготовки. Це безпосередньо забезпечує професійну спрямованість навчання в закладі вищої освіти, суттєвим результатом якої й умовою ефективності професійної діяльності майбутнього вчителя, зокрема музичного мистецтва, є його методична культура. Відтак, виконана Лі Чжухуа наукова розвідка, поза сумнівом, є своєчасною і перспективною. Суттєвим є те, що рецензоване дослідження виконане відповідно до теми кафедри педагогіки «Мультиплікативна парадигма професійного становлення фахівців» (№0114U007157), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

Найбільш вагомими науковими результатами дослідження Лі Чжухуа, що акумулюють його новизну, ми вважаємо, передусім, такі: розкриття й наукове обґрунтування сутності феномену «методична культура майбутніх учителів музичного мистецтва», характеристика його структури (гносеологічний, праксеологічний, аксіологічний та особистісний компоненти); критеріїв (когнітивний, продуктивно-організаційний, ментально-ціннісний, мотиваційно-рефлексивний), показників та рівнів сформованості методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва (достатній, задовільний, низький); наукове обґрунтування педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки: спрямованість змісту фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на формування методичної культури; стимулювання інтенцій майбутніх учителів музики на формування методичної культури; створення праксеологічно зорієнтованого інтерактивного художньо-освітнього середовища, спрямованого на формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва; розроблення моделі формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

До наукових пошуків відносимо й розкриття сутності поняття «праксеологічно зорієнтоване інтерактивне художньо-освітнє середовище закладу вищої освіти», уточнення сутності поняття «методична культура педагога». Дістали подальшого розвитку положення теорії і методики формування методичної культури майбутніх педагогів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Визначений науковий апарат дає можливість цілісно уявити авторське бачення розв'язання окресленої проблеми, її алгоритм, інструментарій, способи інтерпретації одержаних результатів. Зміст рецензованої роботи свідчить про ґрунтовне вивчення дослідницею проблеми, виваженість її аналізу, творче застосування

загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що дозволило досягти поставленої мети і розв'язати систему теоретичних і прикладних завдань.

Значення для науки й практики отриманих дисертантом результатів. Дослідження містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати розв'язують важливі завдання професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Ґрунтовний потенціал рецензованого дослідження аргументований перспективами подальших наукових розвідок із означеної проблеми: розроблення наукових засад і технологічних підходів до формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки в закладах вищої освіти та на етапі післядипломної музично-педагогічної освіти.

Практичне значення одержаних результатів дослідження аргументоване розробленням методик діагностики та формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки; елективного курсу «Основи формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва». Результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти для формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва; укладанні підручників, методичних посібників і рекомендацій для майбутніх учителів музичного мистецтва; для написання кваліфікаційних робіт, підготовки доповідей і статей тощо.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Рецензована дисертація має чітку структуру: анотації (українською та англійською мовами), вступ, два розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, 20 додатків на 72 сторінках, список використаних джерел до кожного розділу (загальний обсяг – 282 найменування, із них 10 іноземними мовами). Дисертація містить 3 рисунки, 12 таблиць. Загальний обсяг дисертації становить 291 сторінку, із них основного тексту – 191 сторінка.

Безумовного схвалення заслуговує обрана дисертанткою логіка викладу змісту та основних результатів дослідження.

У першому розділі «Теоретичні засади формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки» здобувачкою схарактеризовано методичну культуру як предмет міждисциплінарних досліджень, розкрито сутність і структуру методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, педагогічні умови формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

Заслуговує на увагу і схвалення представлена чітка авторська позиція щодо розгляду поняття «методична культура майбутніх учителів музичного мистецтва» як цілісного інтегративного утворення, що виявляється у знаходженні сенсу існуючих методико-педагогічних цінностей музично-педагогічної дійсності, здатності створювати нові продукти методичної діяльності й вибудовувати на цій основі її особистісний зміст. Вартісною вважаємо чіткість структурування досліджуваного феномену, з виокремленням взаємозумовлених і взаємодоповнюваних компонентів (гносеологічний, праксеологічний, аксіологічний, особистісний).

Слід відзначити міцну теоретичну основу щодо обґрунтування педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва як сукупності об'єктивних і суб'єктивних взаємопов'язаних, взаємозумовлених і взаємозалежних обставин, розгортання яких у художньо-освітньому процесі закладу вищої освіти забезпечує здійснення позитивного впливу на формування досліджуваного феномену, а саме: спрямованість змісту фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на формування методичної культури; стимулювання інтенцій та позитивної настанови майбутніх учителів музично мистецтва на формування методичної культури; створення праксеологічно зорієнтованого інтерактивного художньо-освітнього середовища, спрямованого на

формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва та принципів їх реалізації.

Нам імпонує логіка викладу матеріалу в *другому розділі* «Експериментальне дослідження формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки», де здобувачкою визначено критерії та показники досліджуваного феномену, а саме: когнітивний (показники: обізнаність щодо сутності методичної культури вчителя музичного мистецтва, наявність методичних і музично-педагогічних знань як складників ментального досвіду, розвиненість логічного мислення), продуктивно-організаційний (показники: сформованість умінь усвідомлювати й ефективно розв'язувати методичні завдання, сформованість аналітичних умінь, сформованість організаторських здібностей), ментально-ціннісний (показники: ціннісна орієнтація на вирішення методичних завдань музичної освіти учнів, культуровідповідна професійно-методична спрямованість особистості, усвідомлення цінностей культури), мотиваційно-рефлексивний (показники: рефлексивність, мотивація до здійснення методико-педагогічної діяльності, сформованість особистісних якостей, що сприяють успіху в методико-педагогічній діяльності).

Змістовно ємкими й презентативними вважаємо як якісні характеристики рівнів сформованості методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки (достатній, задовільний, низький) (с.138 –140), для визначення яких розроблено і дібрано діагностувальні методи відповідно до запропонованих компонентів, критеріїв і показників, так і узагальнені дані щодо діагностувального апарату дослідження методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, відображені в таблиці 2.1 (с.137–138).

У фокусі особливої дослідницької уваги здобувачки – модель формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, що розуміється як комплекс взаємопов'язаних елементів, які висвітлюють мету, методологічні підходи, етапи,

передбачуваний результат, педагогічні умови, котрі сприяють його досягненню, форми, методи та засоби їх реалізації.

Нам видається цілком правомірним визначення методологічних орієнтирів (культурологічний, праксеологічний та особистісно-діяльнісний підходи), що детермінують логіку цілісного процесу формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки у площині розгортання взаємопов'язаних етапів (теоретико-стимуляційний, діяльнісно-репрезентаційний, креативно-рефлексійний), засобів, форм і методів реалізації їх цільового спрямування.

Цілком слушно здобувачка наголошує на доцільності використання змістового ресурсу вибіркової дисципліни «Основи формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва», мікрвикладання, рефлексії результатів, евристичної бесіди, ділових ігор («Урок музичного мистецтва у школі», «Science Slam»), проєктів («Я навчу шедеврувати»), «методичних Хабів», методичної вітальні, онлайн-конкурсу («Аукціон методичних ідей»), методу інтегративного навчання, методичного консиліуму, методу автореферентності тощо.

Загалом опис експериментального етапу дослідження, логіка подання його матеріалів, процедури збору емпіричних даних та перевірки їх достовірності відповідають меті і завданням дослідження. Це дає підстави стверджувати, що впровадження моделі, експериментальної методики і педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки дозволило досягти позитивних якісних змін у рівнях сформованості досліджуваного феномену як результату такої роботи у студентів експериментальної групи, порівняно із контрольною.

Вірогідність отриманих результатів забезпечена обґрунтованістю вихідних позицій, використанням комплексу методів, адекватних його предмету, меті і завданням, характером дослідницько-експериментальної роботи, репрезентативністю обсягу вибірки і статистичною значущістю

експериментальних даних; позитивними наслідками запровадженої моделі і методики формування в майбутніх учителів музичного мистецтва методичної культури в процесі фахової підготовки; підтверджена апробацією на міжнародних науково-практичних конференціях.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

Результати дослідження відображено у 8 публікаціях автора (6 одноосібних).
Із них: 2 – у фахових наукових виданнях, 2 – у зарубіжних періодичних наукових виданнях (Ізраїль, Польща), 4 – апробаційного характеру.

Дискусійні положення та зауваження до змісту роботи. Попри відзначений позитив, у контексті дискусії, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження та побажання:

1. Дискусійним нам видається визначення трьох педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки у площині кореляції з чотирьох компонентною будовою досліджуваного феномену (гносеологічний, праксеологічний, аксіологічний, особистісний компоненти).
2. Потребує більш розгорнутої аргументації позиція авторки щодо вживання у визначеннях педагогічних умов (першої і другої) термінів «спрямованість» та «інтенції» (спрямованість свідомості, дія інтенції – активна спрямованість), що мають певну етимологічну близькість.
3. Перелік наукових підходів, що є ґрунтовними у представленому дослідженні і презентовані у розробленій моделі, на нашу думку, варто було б доповнити ще й аксіологічним і середовищним підходами.
4. Вважаємо, що дослідження значно виграло б рахунок аналізу зарубіжного досвіду формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки
5. Робота має незначні мовні помилки, стилістичні та технічні огріхи.

Водночас стверджуємо, що висловлені зауваження мають здебільшого характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної

роботи, не знижують високої теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження.

Про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». На основі вивчення поданої роботи можна дійти висновку, що дисертаційна робота «**Формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки**» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомое теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки загалом і професійної освіти зокрема, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а її автор – **Лі Чжухуа** – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри теорії і методики початкової освіти
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Р.М. Пріма

ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар університету
* * * 20 * р.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature] А.С.